

13 Ιουνίου, 1995.

20 Ιουνίου, 1995.

[ΠΙΚΗΣ, Π., ΧΑΤΖΗΤΣΑΓΓΑΡΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, Δ/στές]

ΠΕΤΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΕΓΚΕΡΟΣ,

Εφεσείων,

v.

ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,

Εφεσιβλήτων.

(Ποινική Έφεση Αρ. 5735).

-
- Ποινικός Κώδικας — Απόπειρα ανθρωποκτονίας — Φυλάκιση οκτώ χρόνων — Ακύρωση της καταδίκης, λόγω μη τεκμηρίωσης εκ μέρους της Κατηγορούσης Αρχής της πρόθεσης για πρόκληση θανάτου του παραπονομένου.
- 5 Ποινή — Κατοχή εκρηκτικών υλών χωρίς την άδεια της αρμόδιας αρχής — Οι εκρηκτικές ύλες θα εχρησιμοποιούντο ως μέσο για τη δολοφονία του παραπονομένου — Εφεσείων μέλος της Αστυνομικής Δύναμης — Λευκό ποινικό μητρώο — Επιβολή ποινής φυλάκισης πέντε χρόνων — Μειώθηκε σε ποινή φυλάκισης τεσσάρων
- 10 χρόνων — Ποιός παράγων έπαιξε αποφασιστικό ρόλο στη μείωση της ποινής από το Εφετείο.
- Απόδειξη — Βάρος αποδείξεως — Η απόδειξη της κατηγορίας, και κάθε στοιχείου που τη συνιστά, βαρύνει εξ ολοκλήρου την Κατηγορούσα Αρχή — Κενά αναφορικά με την ύπαρξη πρωτογενών γεγονότων που συνιστούν και αποδεικνύουν το αδίκημα αφήνουν την
- 15 κατηγορία ατεκμηρίωτη και έκθετη σε απόρριψη.
- Απόδειξη — Εξ ακοής μαρτυρία — Κατά κανόνα θεωρείται απαράδεκτη — Εφαρμοστέες αρχές — Εξαιρέσεις στον κανόνα για την μη παραδεκτότητα της εξ ακοής μαρτυρίας — Ποιά μαρτυρία είναι
- 20 πρωτογενής.
- Απόδειξη — Μαρτυρία πραγματογνωμόνων — Ποιά η σημασία της.

- Απόδειξη — Δικαστική γνώση — Μπορεί να αντληθεί για την ύπαρξη πραγμάτων, γεγονότων και καταστάσεων, των οποίων η ύπαρξη και το περιεχόμενο συνιστά αναντίλεκτο γεγονός αφενός, και είναι γνωστά σε βαθμό και έκταση ώστε να αποτελούν κοινή γνώση, αφετέρου. 5
- Ποινή — Αστυνομικά Όργανα — Εγκληματική ευθύνη — Η αστυνομική ιδιότητα συνιστά επιβαρυντικό στοιχείο αποκαλυπτικό του μεγέθους της εγκληματικής ευθύνης.
- Αστυνομική Δύναμη — Ποιές οι ευθύνες και υποχρεώσεις και ποιός ο ενδεδειγμένος τρόπος συμπεριφοράς των μελών της αστυνομικής δύναμης. Η ανάμιξή τους σε εγκληματικές ενέργειες, διασάλευει την πίστη στο αστυνομικό σώμα και κλονίζει το αίσθημα ασφάλειας του λαού. 10
- Ποινική Δικονομία — Εκδίκαση ποινικών υποθέσεων — Απόρριψη μαρτυρίας της Υπεράσπισης — Δεν τεκμηριώνει απ' εαυτής προδιάθεση εκ μέρους του μάρτυρα για την εξυπηρέτηση της Υπεράσπισης, αλλά επιμαρτυρεί την χρήση του Δικαστηρίου για το αναξιόπιστο των μαρτύρων. 15
- Ποινική Δικονομία — Εκδίκαση ποινικών υποθέσεων — Παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να καλέσει μάρτυρα ο οποίος θα βοηθούσε το Δικαστήριο στην αξιολόγηση της εκδοχής του εφεσείοντα — Αποστέρηση σε Δικαστήριο ουσιαστικής μαρτυρίας για την εκδοχή του εφεσείοντα. 20
- Την νύκτα της 20ης Απριλίου, 1992 ο εφεσείων μετέφερε βόμβα με ποδήλατο και την τοποθέτησε στην οροφή του αυτοκινήτου του παραπονομένου, πάνω από τη θέση του οδηγού η οποία θα εκραγόταν από το ξεκίνημα του αυτοκινήτου. Η βόμβα αχρηστεύθηκε από πυροτεχνουργό της Αστυνομίας, προϊστάμενο του εφεσείοντα, πριν εκραγεί. 25
- Σε ένορκη κατάθεσή του στο Κακουργιοδικείο ο εφεσείων, παραδέχθηκε την μεταφορά και τοποθέτηση της βόμβας, η οποία σύμφωνα με την εκδοχή του δεν ήταν δικής του κατασκευής. Η ίδια βόμβα είχε νωρίτερα τοποθετηθεί στο αυτοκίνητό του από κακοποιό στοιχείο για εκφοβισμό, λόγω του ότι είχε δώσει προηγουμένως μαρτυρία για την Κατηγορούσα Αρχή σε άλλη ποινική υπόθεση. Σύμφωνα με τις πληροφορίες του κατηγορουμένου, το άτομο που τοποθέτησε την βόμβα στο δικό του αυτοκίνητο ήταν ο παραπονούμενος. Με την επιστροφή της βόμβας σκόπευε να δώσει το μήνυμα στον παραπονούμενο ότι γνώριζε τις πράξεις του. 30 35

- 5 Ο εφεσείων ισχυρίστηκε επίσης ότι σχεδόν αμέσως μετά τη διαφυγή του από τη σκηνή του εγκλήματος, επισκέφθηκε τον Βοηθό Αρχηγό Αστυνομίας, κ. Παπακώστα, στον οποίο ανέφερε ότι η βόμβα δεν μπορούσε να εκραγεί, γιατί δεν περιείχε τα απαραίτητα σύρματα τα οποία καθιστούσαν τον μηχανισμό εκρηκτικό και τη βόμβα ικανή να εκραγεί όταν κινηθεί βίαια. Η Κατηγορούσα Αρχή δεν κάλεσε τον κ. Παπακώστα, ως μάρτυρα. Οι αστυνομικές Αρχές δεν υπέβαλαν τον πυροκροτητή της βόμβας σε χημική εξέταση ούτε και σε ακτινογράφιση του περιεχομένου του.
- 10 Το Κακούργιοδικείο απέρριψε την μαρτυρία του κατηγορουμένου ως αναξιόπιστη και έκρινε ότι η Κατηγορούσα Αρχή δεν είχε υποχρέωση να παρουσιάσει σαν μάρτυρα τον κ. Παπακώστα, από τον οποίο δεν πήρε κατάθεση. Επίσης διαπίστωσε ότι η βόμβα ήταν προσαρμοσμένη με σκοπό την έκρηξή της σε περίπτωση βίαιης κίνησης λόγω:
- 15 α) της ανεύρεσης υπολειμμάτων σύρματος στον πυροκροτητή, και, β) της ανεύρεσης στη σκηνή του εγκλήματος μικρού άσπρου σύρματος, όμοιου με σύρμα το οποίο χρησιμοποιείται για την ενεργοποίηση του εκρηκτικού μηχανισμού της βόμβας.
- 20 Το άσπρο σύρμα εντοπίστηκε από αστυνομικό της ΜΜΑΔ, ο οποίος δεν κατέθεσε στο Κακούργιοδικείο.
- Το Ανώτατο Δικαστήριο επέτρεψε την έφεση στην κατηγορία για απόπειρα ανθρωποκτονίας για τους πιο κάτω λόγους:
- 25 1. Η αποδοχή από το Κακούργιοδικείο ως υπαρκτού γεγονότος, του σύρματος στο σημείο στο οποίο ο αστυνομικός της ΜΜΑΔ ανέφερε στον κ. Σιακαλλή, χωρίς την παρουσία του αστυνομικού αυτού στο εδώλιο του μάρτυρα, προσκρούει στον κανόνα που αποκλείει εξ' ακοής μαρτυρία. Ως εκ τούτου το εύρημα του Δικαστηρίου ως προς το σημείο ανεύρεσης και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εντοπίστηκε το σύρμα, βασίζεται σε
- 30 απαράδεκτη μαρτυρία.
2. Η παράλειψη των ανακριτικών Αρχών να επιβεβαιώσουν τη μαρτυρία των εμπειρογνομόνων, οι οποίοι κλήθηκαν από την Υπεράσπιση και κατέθεσαν ότι το σύρμα δεν μπορούσε να είχε προέλθει από τη βόμβα και ότι τέτοια σύρματα απαντώνται συχνά στο περιβάλλον της Κύπρου, δημιουργεί αμφιβολίες που μεγενθύνονται ενόψει άλλης μαρτυρίας ότι δεν υπήρχε εξωτερική ένδειξη για την ύπαρξη του σύρματος.
- 35

Τα ευρήματα για την ανεύρεση και το συσχετισμό του σώματος με τη βόμβα, είναι επισημική και δεν μπορούσαν να θεμελιώσουν την κατηγορία για απόπειρα ανθρωποκτονίας.

3. Η απόρριψη της μαρτυρίας του ενός από τους πραγματογνώμονες της Υπεράσπισης, για τον λόγο ότι συγκρούεται με την κοινή γνώση ως προς τι υπάρχει στο περιβάλλον της Κύπρου, είναι εξ αντικειμένου ακροσφαλής, λόγω του ότι το περιβάλλον της Κύπρου δεν εμπίπτει στα πράγματα για τα οποία το Δικαστήριο έχει δικαστική γνώση. 5
4. Η απόρριψη της μαρτυρίας των εμπειρογνομόνων, δεν τεκμηριώνει αφ' εαυτής την ύπαρξη αλλότριων σκοπών. Το εύρημα του Δικαστηρίου για την εκτέλεση διατεταγμένης αποστολής παραμένει ατεκμηρίωτο στην απουσία μαρτυρίας η οποία τείνει να καταδείξει ότι όντως οι μάρτυρες ήταν προδιατεθειμένοι να υποστηρίξουν ανυπόστατες θέσεις στο Δικαστήριο και ότι εκτελούσαν συγκεκριμένη αποστολή παραπλάνησης του Δικαστηρίου. 10
15
5. Η αποδοχή της μαρτυρίας του εφεσείοντα για συνάντησή του με τον κ. Παπακώστα, σε συνδυασμό με τη μαρτυρία ότι ο κ. Παπακώστας ήταν εκείνος που κατηύθυνε την προσοχή των ανακριτικών Αρχών προς τον εφεσείοντα, αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο ο εφεσείον να του είχε αποκαλύψει το ρόλο του στην υπόθεση, οπότε η Κατηγορούσα Αρχή είχε υποχρέωση να τον καλέσει να καταθέσει ως ουσιώδη μάρτυρα. Το κενό που δημιουργήθηκε από την παράλειψη αυτή της Κατηγορούσας Αρχής δεν πληρώνεται από τη δυνατότητα την οποία όντως είχε η Υπεράσπιση να καλέσει τον κ. Παπακώστα. 20
25
6. Η απουσία του Λοχία Τέρλα, στον οποίο ανατέθηκε η ευθύνη για τον προσδιορισμό της ταυτότητας των τεκμηρίων, από το εδώλιο του μάρτυρα, δημιουργεί ακόμα ένα ρήγμα στην υπόθεση της Κατηγορούσας Αρχής. 30

Αναφορικά με την έφεση εναντίον της ποινής που επιβλήθηκε στην κατηγορία για κατοχή εκρηκτικών υλών, το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι:

1. Η ανάμειξη αστυνομικών οργάνων σε εγκληματικές ενέργειες διασαλεύει την πίστη στο αστυνομικό σώμα και κλονίζει το αίσθημα ασφάλειας του κοινού. Η ιδιότητα του εφεσείοντα, οργάνου του νόμου και της τάξης, συνιστά επιβαρυντικό στοιχείο αποκαλυπτικό του μεγέθους της εγκληματικής του ευθύνης. 35

2. Με την ακύρωση της καταδίκης για την απόπειρα ανθρωποκτονίας, τα περιστατικά της υπόθεσης μεταβάλλονται στο βαθμό που η διάπραξη του εγκλήματος για κατοχή εκρηκτικών υλών, αποσυνδέεται από άλλη εγκληματική ενέργεια. Η διαπίστωση αυτή μετριάζει την ευθύνη του κατηγορουμένου για το έγκλημα και δικαιολογεί μείωση της ποινής από πέντε σε τέσσερα χρόνια φυλάκισης.

10 Η έφεση κατά της καταδίκης στην πρώτη κατηγορία επιτρέπεται. Ο κατηγορούμενος αθωώνεται και απαλλάσσεται.

Η έφεση κατά της ποινής στη δεύτερη κατηγορία επιτρέπεται. Η ποινή αντικαθίσταται με ποινή φυλάκισης τεσσάρων χρόνων.

- 15 Αναφερομενες αποφάσεις:

Fournaris v. The Republic (1978) 2 C.L.R. 20,

R v. Gallagher [1974] 3 All E.R. 118,

R v. Maguire [1992] 2 All E.R. 433,

R v. Leyland Magistrates [1979] 1 All E.R. 209,

- 20 *R v. Bolton Justices, ex p Scally* [1991] 2 All E.R. 619,

Sansom v. R [1991] Vol. 92 Cr. App. R. 115,

Phillipson v. R [1990] Vol. 91 Cr. App. R. 226,

R v. Oliva [1965] Vol. 49 Cr. App. R. 298,

R v. Liverpool Crown Court, ex p. Roberts [1986] 622 Crim. L.R.

- 25 Λοϊζου ν. Αστυνομίας (1989) 2 Α.Α.Δ. 363.

Εφέσεις εναντίον Καταδίκης και Ποινής.

Εφέσεις εναντίον της καταδίκης και της ποινής από τον Πέτρο Γεωργίου Πέγκερς ο οποίος βρέθηκε ένοχος την 1 Φεβρουαρίου, 1993, από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας (Αριθμός Ποι-

νικής Υπόθεσης 13666/92) στην κατηγορία 1) της απόπειρας ανθρωποκτονίας, 2) της κατοχής εκρηκτικών υλών χωρίς την άδεια της αρμόδιας αρχής, κατά παράβαση του άρθρου 214(α) του Ποινικού Κώδικα, Κεφ. 154, και των άρθρων 2 και 4(1)(ε) και 4(δ) του περί Εκρηκτικών Υλών Νόμου Κεφ. 54 όπως τροποποιήθηκε από τους Νόμους 77/78 και 166/87, και καταδικάστηκε από Καλλή, Π.Ε.Δ., Κραμβή, Α.Ε.Δ. και Πασχαλίδη, Ε.Δ. σε συντρέχουσες ποινές φυλάκισης οκτώ ετών στην πρώτη κατηγορία και πέντε ετών στη δεύτερη κατηγορία. 5

Μιχ. Κυπριανού με Μ. Κυρμίζη και Α. Νεοφύτου (δ/δες) και Μεν. Κυπριανού, για τον εφεσείοντα. 10

Ράλλης Γαβριηλίδης, Εισαγγελέας της Δημοκρατίας με Ε. Ζαχαριάδου (κα), Δικηγόρο της Δημοκρατίας, για τους εφεσίβλητους.

Cur. adv. vult. 15

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Γ. Μ. Πιχής, Π.

ΠΙΚΗΣ, Π.: Το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας έκρινε, μετά από μακρά δίκη, τον Πέτρο Γεωργίου Πέγκερο ένοχο του εγκλήματος της απόπειρας ανθρωποκτονίας και τον καταδίκασε σε ποινή φυλάκισης οκτώ ετών. Επίσης τον έκρινε, βάσει της δικής του παραδοχής (εκδηλώθηκε στο στάδιο των τελικών αγορεύσεων), ένοχο του εγκλήματος της κατοχής εκρηκτικών υλών χωρίς την άδεια της αρμόδιας αρχής, για το οποίο του επιβλήθηκε συντρέχουσα ποινή φυλάκισης πέντε ετών. Ο Πέγκερους εφεσίβαλε την καταδίκη του για το έγκλημα της απόπειρας φόνου, καθώς και την ποινή που του επιβλήθηκε ως υπερβολική. 20

Κρίθηκε πρόσφορο μετά από εισήγηση των διαδίκων, όπως επιληφθούμε πρώτα της έφεσης κατά της καταδίκης στην πρώτη κατηγορία, πριν εξετάσουμε την έφεση κατά της ποινής. 30

Τη νύκτα της 20ής Απριλίου, 1992, γύρω στις 10 το βράδυ, ο εφεσείων τοποθέτησε δύο κουτιά τσιγάρων στην οροφή του αυτοκινήτου του παραπονιμένου, Κώστα Σεργίδη, επονομαζόμενου "Γενά", πάνω από τη θέση του οδηγού. Τα κουτιά περιείχαν εκρηκτική ύλη και πυροδοτικό μηχανισμό που δικαιολογούν το χαρακτηρισμό τους ως βόμβα και με αυτό το όνομα θα αναφερόμεθα σ' αυτά. Η παρουσία του Πέγκερους έγινε αντιληπτή (όχι η ταυ- 35

5   τότητά του) από μέλη της αστυνομικής δύναμης που ενέδρευαν στη σκηνή, συνεπικουρούμενα από τον παραπονούμενο. Η αστυνομία είχε πληροφορίες για επικείμενο έγκλημα σε βάρος του παραπονούμενου, γεγονός που την έθεσε σε επαγρύπνηση για την αποτροπή του και τη σύλληψη του δράστη. Από τις 17.4.92, μέλη της αστυνομικής δύναμης έθεσαν υπό παρακολούθηση την περιοχή γύρω από το σπίτι του παραπονούμενου.

10   Τη νύκτα της 20.4.92, ο εφεσείων προσήγγισε τη σκηνή του εγκλήματος, ποδηλατώντας. Αφού άφησε το ποδήλατό του σε παρακείμενο δρόμο, κατευθύνθηκε πεζός προς το αυτοκίνητο του παραπονούμενου, κρατώντας τη βόμβα με το χέρι τεταμένο στο ύψος του ώμου, πριν την τοποθετήσει σε σημείο πάνω από τη θέση του οδηγού του αυτοκινήτου. Η παρουσία του έγινε αντιληπτή, κατόρθωσε όμως να διαφύγει χωρίς να διαπιστωθεί η ταυτότητά του, στη σύγχυση που επακολούθησε από τα πυρά που στράφηκαν εναντίον του από τους ενεδρεύοντες αστυνομικούς και όπως συνάγεται και από τον ίδιο τον παραπονούμενο.

20   Ο εφεσείων ήταν μέλος της Αστυνομικής Δύναμης, έφερε το βαθμό του λοχία και υπηρετούσε στο πυροτεχνουργείο της αστυνομίας του οποίου προΐσταται ο Υπαστυνόμος Α. Σιακαλλής. Ο κ. Σιακαλλής κλήθηκε και προσήλθε στη σκηνή για να εξετάσει το ύποπτο αντικείμενο έκρινε ότι επρόκειτο για βόμβα η οποία, με οδηγίες του, αχρηστεύθηκε με το κανονάκι, όπως χαρακτηρίζεται, μηχανήμα το οποίο εκπέμπει νερό και με την πίεση που δημιουργείται θρυμματίζει το αντικείμενο το οποίο πλήττει. Η βόμβα εξουδετερώθηκε χωρίς να προκληθεί έκρηξη. Τα θρύμματα περι-
25   συλλέγηκαν για να προσδιοριστεί το περιεχόμενο και η κατάσταση στην οποία βρισκόταν η βόμβα πριν τη διάλυσή της. Διαπιστώθηκε ότι περιείχε εκρηκτική ύλη, μπαταρία και πυροκροτητή ευρήματα τα οποία, σε συνδυασμό με τη μεταγενέστερη ανεύρεση στη σκηνή μικρού άσπρου σύρματος, οδήγησαν τον κ. Σιακαλλή στο συμπέρασμα ότι επρόκειτο για βόμβα πλήρως εξοπλισμένη και έτοιμη να εκραγεί με οποιαδήποτε απότομη κίνηση. Η έκρηξη της βόμβας θα ήταν το βέβαιο επακόλουθο από το ξεκίνημα του
30   αυτοκινήτου, με μοιραίες συνέπειες για τον ιδιοκτήτη του οχήματος τον οποίο, όπως διαπίστωσε το Κακούργιοδικείο, ο εφεσείων ήθελε να δολοφονήσει.

40   Στην ένορκη κατάθεσή του στο Κακούργιοδικείο, ο κατηγορούμενος παράδεχθηκε ότι μετέφερε τη βόμβα, ότι την τοποθέτησε στην οροφή του αυτοκινήτου του παραπονούμενου αλλά αρνήθηκε ότι αυτή ήταν σε λειτουργήσιμη κατάσταση ή ότι μπο-

ρούσε να εκραγεί. Η βόμβα, υποστήριξε, δεν ήταν δικής του κατασκευής. Η ίδια βόμβα είχε νωρίτερα τοποθετηθεί στο αυτοκίνητό του από κακοποιό στοιχείο για εκφοβισμό. Με την επιστροφή της βόμβας σκόπευε να δώσει το μήνυμα στο Γενά τον οποίο οι πληροφορίες τον έφεραν ως το δράστη, ότι γνώριζε ποιος ήταν και με τον τρόπο αυτό να του καταστήσει γνωστό ότι ήταν ενήμερος των πράξεών του. Ισχυρίστηκε ότι την πληροφορία για το ποιος έβαλε τη βόμβα στο αυτοκίνητό του, του την έδωσε άνθρωπος του υποκόσμου, ο Μίχαλος. Η ενέργεια αυτή απέβλεπε, σύμφωνα με τον εφεσείοντα, στον εκφοβισμό του για το γεγονός ότι είχε δώσει μαρτυρία για την Κατηγορούσα Αρχή στην υπόθεση Ψωμά.

Ο εφεσείων ισχυρίστηκε ότι επισκέφθηκε το Βοηθό Αρχηγό Αστυνομίας, τον κ. Κώστα Παπακώστα, στο σπίτι του, μισή περίπου ώρα μετά τη διαφυγή του από τη σκηνή του εγκλήματος και εξιστόρησε σ' αυτόν τα διαδραματισθέντα. Στον κ. Παπακώστα ανέφερε, όπως υποστήριξε, ότι η βόμβα ήταν ακίνδυνη και ότι δεν μπορούσε να εκραγεί γιατί δεν περιείχε τα απαραίτητα σύρματα (δύο) τα οποία, ενόυμενα, καθιστούν το μηχανισμό εκρηκτικό και τη βόμβα ικανή να εκραγεί όταν κινηθεί βίαια.

Η μαρτυρία του εφεσείοντα απορρίφθηκε ως αναξιόπιστη. Το Κακουργιοδικείο δεν απέκλεισε όμως την πιθανότητα να είχε επισκεφθεί τον κ. Παπακώστα "... σε κάποιο στάδιο πριν κληθεί για ανάκριση ..." απέρριψε όμως το ενδεχόμενο η επίσκεψή του να είχε γίνει την ώρα "... που εισηγείται ο κατηγορούμενος ή ότι η συνομιλία του με τον Παπακώστα είχε το περιεχόμενο που ισχυρίζεται ο κατηγορούμενος. ...".

Η συμπεριφορά του εφεσείοντα μετά το επεισόδιο και ιδιαίτερα η απαλλαγή των ρούχων που φορούσε κατά το χρόνο του επεισοδίου και η απουσία γνώσης εκ μέρους των αστυνομικών αρχών για την ανάμειξη του την επομένη, είναι δύσκολο, σύμφωνα με την απόφαση του Κακουργιοδικείου, να συμβιβαστούν με την ισχυριζόμενη αποκάλυψη του ρόλου του το προηγούμενο βράδυ στον κ. Παπακώστα. Είναι όμως γεγονός ότι κατά τη δίχρη αποκαλύφθηκε ότι οι υπόνοιες της αστυνομίας για ανάμειξη του Πέγκερους στο έγκλημα, γεννήθηκαν και η στροφή των ανακρίσεων προς εκείνη την κατεύθυνση σημειώθηκε μετά από πληροφορίες που έδωσε ο κ. Παπακώστας. Η εκδοχή του εφεσείοντα για την επίσκεψή του στον κ. Παπακώστα τέθηκε, με επιστολή του δικηγόρου του, υπόψη του Γενικού Εισαγγελέα πριν την έναρξη της δίκης. Την ίδια εκδοχή έθεσε και σε μάρτυρες της

κατηγορίας κατά τη διεξαγωγή της δίκης.

5 Η παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να καλέσει τον κ. Παπακώστα ως μάρτυρα, αποτελεί ένα από τους βασικούς λόγους της έφεσης. Η απουσία του από το εδώλιο του μάρτυρα
 10 άφησε κενό στην υπόθεση, όπως έγινε εισήγηση, που δεν μπορούσε να γεφυρωθεί από οποιαδήποτε άλλη μαρτυρία. Ο κ. Γαβριηλίδης υπέβαλε ότι δεν κρίθηκε αναγκαία η λήψη κατάθεσης από τον κ. Παπακώστα και για το λόγο αυτό δεν υπήρχε λόγος να κληθεί να καταθέσει. Η υπεράσπιση, τόνισε, είχε κάθε ευκαιρία να τον καλέσει και δεν τον κάλεσε να καταθέσει. Το γεγονός αυτό, επεσήμανε ο κ. Γαβριηλίδης, αποδυναμώνει το παράπονο και αποστερεί την εισήγηση του εφεσείοντα νομικού κύρους.

15 Το Κακούργιοδικείο έκρινε ότι η Κατηγορούσα Αρχή δεν είχε “.. οποιαδήποτε υποχρέωση να παρουσιάσει σαν μάρτυρα άτομο - τον Παπακώστα - από το οποίο δεν πήρε κατάθεση. ..”. Και επεσήμανε ότι η μή κλήτευσή του από την Κατηγορούσα Αρχή και οι συνέπειές της, διακρίνονται από εκείνες τις οποίες είχε η παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να καλέσει ή να διαθέσει ως μάρτυρα στην Υπεράσπιση τον αστυφύλακα ο οποίος
 20 συνέλαβε τον κατηγορούμενο στη *Fournaris v. The Republic* [1978] 2 C.L.R. 20, και ο οποίος είχε τη δυνατότητα να παραλάβει (αν υπήρχε) το περίστροφο το οποίο, όπως υπήρξε ισχυρισμός, έριξε στη σκηνή ο κατηγορούμενος· αίροντας με τη μαρτυρία του κάθε αμφιβολία που θα μπορούσε να αφηθεί ως προς
 25 την παρουσία του περιστρόφου στη σκηνή.

30 Η αγγλική νομολογία, εισηγήθηκε ο κ. Κυπριανού, υποστηρίζει ότι παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να καλέσει ουσιώδη μάρτυρα, κλονίζει το θεμέλιο της κατηγορίας διότι αφήνει σκοτεινές πτυχές της υπόθεσης που θα μπορούσαν να φωτιστούν με τη μαρτυρία του [βλ. *R v Gallagher* [1974] 3 All ER 118; *R v Maguire* [1992] 2 All ER 433; *R v Leyland Magistrates* [1979] 1 All ER 209; *R v Bolton Justices, ex p Scally* [1991] 2 All ER 619; *Sansom v R* [1991] Vol.92 Cr. App. R. 115; *Phillipson v R* [1990] Vol.91 Cr. App. R. 226].

35 Το Κακούργιοδικείο διέκρινε τα γεγονότα αυτής της υπόθεσης από εκείνα των πιο πάνω αποφάσεων. Η απουσία του κ. Παπακώστα από το εδώλιο, δεν εξισώνεται με παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να προσαγάγει ουσιώδη μάρτυρα. Το καθήκον της Κατηγορούσας Αρχής δεν εκτείνεται πέραν της υποχρέωσης να καλέσει κάθε μάρτυρα από τον οποίο έχει πάρει κα-
 40

τάθεση και ο οποίος έχει κάτι σημαντικό να καταθέσει. Αν δεν τον καλέσει, έχει υποχρέωση να εφοδιάσει την Υπεράσπιση με το όνομα και τη διεύθυνσή του. Στην προκειμένη περίπτωση, όπως επεσήμανε το Δικαστήριο, τόσο το όνομα, όσο και η διεύθυνση του κ. Παπακώστα ήταν γνωστά στον εφεσείοντα.

5

Στην *R v Oliva* [1965] Vol.49 Cr.App.R. 298, αποφασίστηκε ότι η Κατηγορούσα Αρχή έχει υποχρέωση να καλέσει ως μάρτυρα κάθε πρόσωπο από το οποίο λήφθηκε κατάθεση και του οποίου η μαρτυρία θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή έστω και αν το περιεχόμενο της μαρτυρίας του συγκρούεται με την υπόθεση της Κατηγορούσας Αρχής.

10

Η ετυμολογία ποινικού δικαστηρίου κρίνεται άδικη ή εμπειριέχει το σπέρμα της αδικίας (potentially unjust), οπότεδήποτε η Κατηγορούσα Αρχή αφίσταται του καθήκοντος να προσαγάγει το σύνολο της ουσιώδους μαρτυρίας στη διάθεσή της. Η αρχή αυτή διατυπώνεται στην *R. v. Liverpool Crown Court, ex p. Roberts* [1986] 622 Crim.L.R., με το ακόλουθο λεκτικό:

15

“The total apparatus of prosecution had failed to carry out its duty to bring before the Court all the material evidence. ...”.

Με έρεισμα αυτή την αρχή, το Δικαστήριο εξέδωσε στην πιο πάνω υπόθεση ένταλμα Certiorari και ακύρωσε την καταδίκη (από κατώτερο δικαστήριο) του κατηγορουμένου μετά τη διαπίστωση ότι ο παραπονούμενος (αστυνομικός) παρέλειψε να αναφέρει στο δικαστήριο συνομιλία του με λοχία της αστυνομίας στον οποίο είπε, αναφερόμενος στο επεισόδιο το οποίο αποτέλεσε τη βάση της κατηγορίας, ότι δε γνώριζε τί είχε πραγματικά συμβεί.

20

25

Η β ό μ β α:

Σύμφωνα με τα ευρήματα του Κακουργιοδικείου, η βόμβα ήταν συναρμολογημένη και έτοιμη να εκραγεί με την παραμικρή βίαιη κίνηση. Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η βόμβα περιείχε εκρηκτική ύλη τύπου “SEMPTEX H”, μπαταρία και πυροκροτητή, συστατικά εκρηκτικού μηχανισμού. Δεν είναι αναγκαίο να επεκταθούμε σε άλλες λεπτομέρειες που σχετίζονται με την πρόσδοση εκρηκτικής δύναμης στη βόμβα. Απομακρυσμένη πιθανότητα έκρηξης επίσης υπήρχε και αν τα σύρματα δεν ήταν ενωμένα, από το ενδεχόμενο να έλθουν σε επαφή ως αποτέλεσμα βίαιης κίνησης. Η μεταφορά βόμβας έτοιμης να εκραγεί ήταν εξαιρετικά επικίνδυνο εγχείρημα γιατί ο μεταφορέας θα κινδύνευε

30

35

να ανατιναχθεί στον αέρα ως αποτέλεσμα και της παραμικρής βίαιης κίνησης.

Ο κ. Κυπριανού υποστήριξε ότι η μεταφορά βόμβας με ποδήλατο, που ήταν το μέσο με το οποίο ο εφεσείων προσήγγισε τη σκηνή του εγκλήματος, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί πράξη αυτοκτονίας. Ο κίνδυνος ήταν μεγάλος και εύλογα μπορεί να υποτεθεί ότι αυτό το γνώριζε ο εφεσείων λόγω της εκπαίδευσης και της πείρας του στο πυροτεχνουργείο της αστυνομίας. Βέβαια, δεν υπάρχει μαρτυρία από πού ανέσυρε τη βόμβα ο εφεσείων πριν την τοποθέτησή της στην οροφή του αυτοκινήτου του παραπονουμένου· γι αυτό μπορεί να γίνουν πολλές υποθέσεις.

Η απουσία των συρμάτων, στοιχείων απαραίτητων για τη δραστηριότητα του πυροδοτικού μηχανισμού, άφησε ατεκμηρίωτη, σύμφωνα με τον εφεσείοντα, την κατηγορία για απόπειρα ανθρωποκτονίας. Η απόρριψη από το Δικαστήριο της εκδοχής του εφεσείοντα, την οποία έκρινε “έξωπραγματική, φανταστική και αφελή”, δεν προσθέτει οτιδήποτε στο αποδεικτικό υλικό. Ο εφεσείων επικαλέσθηκε τη *Λοϊζου ν Αστυνομίας* (1989) 2 Α.Α.Δ. 363, όπου επισημάναμε ότι “Η απόδειξη της κατηγορίας, και κάθε στοιχείου που τη συνιστά, βαρύνει εξ ολοκλήρου την Κατηγορούσα Αρχή. Δεν επιτρέπονται υποθέσεις ως προς την ύπαρξη γεγονότων, όσο εύλογες κι’ αν είναι. Κενά αναφορικά με την ύπαρξη των πρωτογενών γεγονότων που συνιστούν και αποδεικνύουν το αδίκημα αφήνουν την κατηγορία ατεκμηρίωτη και έκθετη σε απόρριψη. ...”. Καθίσταται αναγκαίο να εξετάσουμε τα ευρήματα του Δικαστηρίου αναφορικά με την κατάσταση της βόμβας, ιδιαίτερα της δυνατότητας να εκραγεί, ώστε να αποφασισθεί κατά πόσο συνιστούσε το φονικό όπλο με το οποίο κρίθηκε ότι ο εφεσείων στόχευε να επιφέρει το θάνατο του παραπονουμένου.

Το εύρημα του Δικαστηρίου, ότι η βόμβα ήταν προσαρμοσμένη ώστε να είναι έτοιμη να εκραγεί ως αποτέλεσμα βίαιης κίνησης, βασίζεται σε δύο ευρήματα πρωτογενών γεγονότων:

(α) Την ανεύρεση υπολειμμάτων σώματος στον πυροσφραγιστή. Η ύπαρξή τους υποδηλώνει, σύμφωνα με τη μαρτυρία του ειδήμονα Σιακαλλή, την ύπαρξη συρμάτων προσαρμοσμένων στον εκρηκτικό μηχανισμό της βόμβας πριν τη διάλυσή της· και,

(β) Την ανεύρεση στη σκηνή του εγκλήματος μικρού άσπρου

σύρματος, όμοιου με σύρμα το οποίο χρησιμοποιείται για την ενεργοποίηση του εκρηκτικού μηχανισμού της βόμβας και το οποίο ο μάρτυρας συσχέτισε με τη βόμβα.

Θέση του εφεσείοντα είναι ότι η γνώμη του κ. Σιακαλλή για το ανευρεθέν σύρμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αναμφισβήτητη. 5
Ενέργειες και διαβήματα που θα μπορούσε να της προσδώσουν επιστημονική βαρύτητα, παραλείφθηκαν από τις αστυνομικές Αρχές. Εργαστηριακή εξέταση του πυροκροτητή από το χημείο, όπως είναι παραδεκτό, θα απεκάλυπτε με βεβαιότητα αν πράγματι υπήρχαν σύρματα προσαρτημένα στον πυροκροτητή. 10
Χημική εξέταση μπορούσε ευχερώς να γίνει, όπως αναγνώρισε ο ίδιος ο κ. Σιακαλλής αλλά δεν έγινε. Για την παράλειψη δε δόθηκε ικανοποιητική εξήγηση. Οι αμφιβολίες μεγαλώνουν, αναλογιζόμενοι το υπόλοιπο μέρος της παραδεκτής μαρτυρίας. Ο Θεόδωρος Αδάμου, αστυνομικός φωτογράφος ο οποίος φωτογράφησε τη βόμβα στη θέση που βρισκόταν πριν τη διάλυσή της, κατέθεσε ότι δε διέκρινε "... ο,τιδήποτε εξωτερικά του πακέτου." 15
Η ακτινογράφιση του αντικειμένου από το εσωτερικό του αυτοκινήτου η οποία θα έδινε πλήρη εικόνα του περιεχομένου της βόμβας (εσωτερικά και εξωτερικά), δεν επιχειρήθηκε επειδή κρίθηκε, από τον κ. Σιακαλλή, επικίνδυνο εγχείρημα. Έτσι, στερήθηκε το Δικαστήριο και αυτού του μέσου διαφώτισης για το περιεχόμενο της βόμβας. 20
Όχι μόνο η φωτογράφιση αλλά και η θεώρηση, με γυμνό οφθαλμό, της βόμβας πριν την καταστροφή της από κοντινή απόσταση με τη βοήθεια φανού, δεν απεκάλυψε 25
ο,τιδήποτε το οποίο να προεξέχει από τα κουτιά των τσιγάρων. Ο αστυφύλακας Γεώργιος Φινόπουλος, αποσπασμένος στο πυροτεχνουργείο από το 1986, που επισκόπησε τη βόμβα, κατέθεσε: "Είχα πλησιάσει το αντικείμενο με ένα φανάρι το οποίο πήρα από το υπηρεσιακό αυτοκίνητο και αφού κοίταξα προσεκτικά τα δυο πακέτα απ' όλες τις πλευρές, δεν είδα κανένα σύρμα να βγαίνει έξω από τα πακέτα ούτε καμιά μπαταρία." 30

Τώρα θα ασχοληθούμε με τη πτυχή της υπόθεσης που σχετίζεται με την ανεύρεση του άσπρου σύρματος, μήκους 5 περίπου εκατοστών, και τις προεκτάσεις του ευρήματος ότι το σύρμα βρέθηκε στο σημείο το οποίο καθόρισε ο κ. Σιακαλλής και ότι αποτελούσε μέρος της βόμβας. 35

Ο εφεσείων υπέβαλε ότι η μαρτυρία για την ανεύρεση του σύρματος είναι απαράδεκτη. Ότι η αστυνομία αναζητούσε σύρμα ή σύρματα στα συντρίμια της βόμβας για προσδιορισμό του περιεχομένου της, δε χωρεί αμφιβολία. Για το θέμα αυτό 40

5 δόθηκαν ρητές οδηγίες στην ανιχνευτική ομάδα από τον κ. Σιακαλλή. Παρά την ενδελεχή εξέταση της σκηνής, δεν ανευρέθηκε οποιοδήποτε σύρμα στα πρώτα στάδια της έρευνας. Ο κ. Σιακαλλής έκρινε αναγκαία τη συνέχιση των ερευνών και για το σκοπό αυτό επισκέφθηκε τη σκηνή δυο - τρεις φορές μεταγενέστερα, όπως ανέφερε στη μαρτυρία του, για τον εντοπισμό τεμαχίου ή τεμαχίων σύρματος και άλλων τεκμηρίων τα οποία θεωρούσε ουσιώδη.

10 Ο κ. Σιακαλλής δεν ήταν το πρόσωπο το οποίο πρόσεξε την παρουσία του σύρματος. Η ύπαρξή του περιέπλεξε στην αντίληψη ενός από τους αστυνομικούς που ήταν μέλη της ανιχνευτικής ομάδας. Το σύρμα εντόπισε ο αστυφύλακας 1282 της ΜΜΑΔ. Ο αστυφύλακας αυτός δεν κατέθεσε στο Κακούργιοδικείο. Έγινε όμως δεκτή ως αληθής η δήλωσή του στον κ. Σιακαλλή ότι το εντόπισε σε σημείο το οποίο του υπέδειξε στο

15 γκαραζ σε απόσταση 12 περίπου μέτρων από εκεί που ήταν σταθμευμένο το όχημα του παραπονουμένου. Το Δικαστήριο αποδέχθηκε ως υπαρκτό γεγονός την ύπαρξη του σύρματος στο σημείο στο οποίο ο αστυφύλακας 1282 ανέφερε στον κ. Σιακαλλή. Στην ουσία, το Δικαστήριο αποδέχθηκε το περιεχόμενο της δήλωσης του αστυφύλακα προς τον κ. Σιακαλλή ως περιέχον αληθή δήλωση των γεγονότων τα οποία περιγράφει, δηλαδή ότι το σύρμα επισημάνθηκε στο σημείο το οποίο υπέδειξε. Χωρίς τα σύρματα συναρμολογημένα στο μηχανισμό της, εξήγησε ο κ. Σιακαλλής, η βόμβα δεν μπορούσε να "παίξει", όπως το έθεσε· διότι, όπως ανέφερε, "... ασφαλώς θα έχεις διακόψει το κύκλωμα."

25

30 Το Κακούργιοδικείο έκρινε ότι η απουσία του αστυφύλακα 1282 από το εδώλιο του μάρτυρα, δεν άφησε κενό εφόσον έγινε δεκτή η μαρτυρία του κ. Σιακαλλή. Το θέμα τίθεται ως εξής στην απόφαση του Κακούργιοδικείου:

35 "Από τη στιγμή που έχουμε δεχθεί τη μαρτυρία του Μ.Κ.28 ότι το συζητούμενο τεκμήριο είχε βρεθεί στη σκηνή του εγκλήματος βρίσκουμε ότι δεν υπάρχει κενό στη μαρτυρία λόγω του ότι δεν κλήθηκε και ο αστυφύλακας που είχε πρώτος εντοπίσει το Τεκμήριο 26. Επίσης η Υπεράσπιση γνώριζε για το ρόλο αυτού του αστυνομικού στην υπόθεση στο πολύ αρχικό στάδιο της υπόθεσης και μπορούσε να τον καλέσει."

40 Η δυνατότητα κλήτευσης του αστυφύλακα 1282 από την Υπεράσπιση, δεν μπορούσε να πληρώσει το κενό στην υπόθεση της

Κατηγορούσας Αρχής. Το βάρος απόδειξης της κατηγορίας φέρεται η Κατηγορούσα Αρχή. Ο κ. Γαβριηλίδης υποστήριξε ότι ορθά έγινε δεκτή η δήλωση του αστυφύλακα 1282 στον κ. Σιακαλλή ως συνιστώσα πρωτογενή μαρτυρία. Ο κ. Κυπριανού υπέβαλε ότι ως προς την αλήθεια του περιεχομένου της, η δήλωση του αστυνομικού στον κ. Σιακαλλή αποτελεί εξ ακοής μαρτυρία και είναι για το λόγο αυτό απορριπτέα ως μη παραδεκτή μαρτυρία. 5

Κατά τη συζήτηση της έφεσης έγινε αναφορά σε τρία συγγράμματα που πραγματεύονται το δίκαιο της απόδειξης και στα οποία επεξηγείται η διάκριση μεταξύ πρωτογενούς και εξ ακοής μαρτυρίας: 10

1. PHIPSON ON EVIDENCE, Fourteenth Edition, 2104 - 21-07.
2. CROSS ON EVIDENCE, Seventh edition, p.44 και,
3. CRIMINAL EVIDENCE by Richard May, 1986, 8-17, pp.149, 150.

Πρωτογενής είναι η μαρτυρία εκείνη η οποία αναφέρεται στην ύπαρξη αντικειμένου ή την εκδήλωση γεγονότος. Δήλωση τρίτου γίνεται αποδεκτή ως πρωτογενής μαρτυρία για να αποδείξει (σηματοδοτήσει) το γεγονός ότι έγινε η δήλωση. Το περιεχόμενο της δήλωσης δε συνιστά μαρτυρία για τα γεγονότα που εξιστορεί. Αποδοχή των γεγονότων που περιγράφει, προσκρούει στον κανόνα που αποκλείει εξ ακοής μαρτυρία. Υπάρχουν εξαιρέσεις στον κανόνα, όπως εκείνες που αναφέρονται σε συμβάντα που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του επίδικου θέματος (*res gestae*) ή επιθανάτιες δηλώσεις, στις οποίες δεν παρίσταται ανάγκη να αναφερθούμε. 15
20
25

Διαπιστώνουμε ότι η δήλωση του αστυφύλακα 1282 στον κ. Σιακαλλή, ότι εντόπισε το σύρμα στο σημείο το οποίο υπέδειξε, αποτελεί εξ ακοής μαρτυρία ως προς τα γεγονότα τα οποία εκθέτει και εσφαλμένα έγινε δεκτή από το Δικαστήριο ως δήλωση για την αλήθεια του περιεχομένου της. Η παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να καλέσει τον αστυφύλακα 1282 άφησε αιωρούμενη την υπόθεσή της ως προς το συσχετισμό του συρματος με τα στοιχεία τα οποία ανιχνεύθηκαν στη σκηνή του εγκλήματος και, κατ' επέκταση, το συσχετισμό τους με τη βόμβα. Το εύρημα του Δικαστηρίου ως προς το σημείο ανεύρεσης και τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εντοπίστηκε το σύρμα βασίζεται, για τους λόγους που έχουμε εξηγήσει, σε απαράδεκτη μαρτυρία. 30
35

Και παραδεκτή να ήταν η μαρτυρία για την ανεύρεση του συρματος, σειρά άλλων γεγονότων τείνει να εξουδετερώσει τη

σημασία της και να την αποσυνδέσει από τη βόμβα, υπέβαλε ο κ. Κυπριανού. Το σύρμα δε φωτογραφήθηκε λόγω δικής του αμέλειας, όπως ανέφερε ο κ. Σιακαλλής. Στην κατάθεση του κ. Σιακαλλή στις αστυνομικές Αρχές, δεν έγινε αναφορά σ' αυτό. Το
5 σημαντικότερο ερωτηματικό προκύπτει από την παράλειψη των αστυνομικών Αρχών να υποβάλουν το σύρμα σε χημικό και εργαστηριακό έλεγχο που θα έθετε τέρμα σε αμφισβητήσεις.

Τη βεβαιότητα του κ. Σιακαλλή για το συσχετισμό του σύρματος με τη βόμβα δε συμμερίστηκε ο βοηθός του, ο κ. Φινόπουλος, ο οποίος κατέθεσε ότι παρόλο που το σύρμα το οποίο είχε
10 περιουλλεγεί (Τεχμήριο 26) ομοιάζει με σύρμα πυροκοροτητή, δεν μπορούσε να ήταν σίγουρος γι αυτό, εκτός "... εάν εξετάστηκε βαλλιστικά από το Αρχηγείο της Αστυνομίας.". Είναι κοινά αποδεκτό ότι χημικός έλεγχος θα απεκάλυπτε αν το σύρμα
15 προήλθε από τη διαρρηχθείσα βόμβα. Οι εμπειρογνώμονες οι οποίοι κλήθηκαν από την Υπεράσπιση κατέθεσαν ότι το σύρμα δεν μπορούσε να είχε προέλθει από τη βόμβα και ότι σύρματα όμοια με το Τεχμήριο 26, συχνά απαντώνται στο περιβάλλον της Κύπρου. Η μαρτυρία τους απορριφθηκε και επομένως δεν μπο-
20 ρεί να έχει επίδραση στα ευρήματα του Δικαστηρίου.

Εκεί όπου η επιστήμη παρέχει πρόσφορα μέσα για επιβεβαίωση ή επαλήθευση της γνώμης πραγματογνώμονα και οι ανακριτικές αρχές δεν υποβάλλουν τη μαρτυρία στη βάση αυτή, αφήνονται αμφιβολίες για το κύρος της· αμφιβολίες που σ' αυ-
25 τή την υπόθεση μεγεθύνονται ενόψει της άλλης μαρτυρίας (του φωτογράφου Θ. Αδάμου και του αστυνομικού Γ. Φινόπουλου) ότι δεν υπήρχε εξωτερική ένδειξη για την ύπαρξη σύρματος.

Καταλήγουμε ότι τα ευρήματα για την ανεύρεση και το συσχετισμό του σύρματος με τη βόμβα, είναι επισφαλή και ως εκ τούτου δεν μπορούσαν να θεμελιώσουν την κατηγορία για από-
30 πειρα ανθρωποκτονίας.

Εμπειρογνώμονες της Υπεράσπισης:

Το Δικαστήριο, μετά από επιμελή καθοδήγηση ως προς τις αρχές του δικαίου που προσδιορίζουν το βάθος και διέτουν την
35 αξιολόγηση της μαρτυρίας πραγματογνωμόνων, απέρριψε τη μαρτυρία των δύο εμπειρογνωμόνων που κάλεσε η Υπεράσπιση. Μεταξύ των λόγων που οδήγησαν το Κακουργιοδικείο σ' αυτή την κατάληξη, εξειδικεύονται

- (Α) Η παράλειψη της Υπεράσπισης να θέσει βασικές πτυχές της εκδοχής τους στους εμπειρογνώμονες της Κατηγορούσας Αρχής, και,
- (Β) Η κοινή γνώση ως προς το τί υπάρχει στο περιβάλλον της Κύπρου, η οποία αντιμάχεται τον ισχυρισμό ο οποίος προβλήθηκε από ένα από τους πραγματογνώμονες της Υπεράσπισης, ότι στο περιβάλλον της Κύπρου απαντώνται σύρματα όπως το Τεκμήριο 26.
- Ο δικηγόρος του εφεσείοντα υποστήριξε ότι ο λόγος (Α) ανωτέρω, δεν ανταποκρίνεται στα δεδομένα της δίκης και ότι η θέση των δύο εμπειρογνομόνων στα ουσιώδη σημεία, τέθηκε κατά την αντεξέταση των μαρτύρων κατηγορίας.
- Εκείνο το οποίο μπορεί να διαπιστώσουμε είναι ότι “η κοινή γνώση” στην οποία αναφέρεται το Δικαστήριο ως προς το τί είναι διασκορπισμένο στο περιβάλλον της Κύπρου, είναι γνώση η οποία μπορεί να αντληθεί δικαστικά. Δικαστική γνώση μπορεί να αντληθεί για την ύπαρξη πραγμάτων, γεγονότων και καταστάσεων, των οποίων η ύπαρξη και το περιεχόμενο συνιστά αναντίλεκτο γεγονός αφενός, και είναι γνωστά σε βαθμό και έκταση ώστε να αποτελούν κοινή γνώση αφετέρου. Το περιβάλλον της Κύπρου δεν ανήκει σ’ αυτή την κατηγορία· επομένως δεν ενέπιπτε στα πράγματα για τα οποία το Δικαστήριο είχε δικαστική γνώση.
- Συνεπώς, ένας από τους λόγους για τους οποίους απορρίφθηκε η μαρτυρία του ενός από τους δύο πραγματογνώμονες της Υπεράσπισης, είναι εξ αντικειμένου ακροσφαλής. Το Δικαστήριο, μάλιστα, απέδωσε κίνητρα στην εσφαλμένη, όπως την έκρινε, αναφορά του ενός από τους δύο εμπειρογνώμονες στο περιεχόμενο του περιβάλλοντος της Κύπρου. Η αναφορά, σύμφωνα με το Δικαστήριο, έγινε “... για να ενδυναμωθεί η θεωρία του μάρτυρα.”
- Τέλος, σύγκριση της μαρτυρίας των δύο εμπειρογνομόνων οδήγησε το Δικαστήριο στο συμπέρασμα ότι η μαρτυρία τους ήταν “προδιατεθειμένη” και ότι “εκτελούσαν διατεταγμένη αποστολή.”
- Η απόρριψη μαρτυρίας δεν τεκμηριώνει αφεαυτής προδιάθεση εκ μέρους του μάρτυρα για την εξυπηρέτηση της Υπεράσπισης αλλά επιμαρτυρεί την κρίση του Δικαστηρίου για το αναξιόπιστο των μαρτύρων. Το Δικαστήριο, εξάλλου, δεν προσδιορίζει ποιά ήταν “η διατεταγμένη αποστολή” την οποία οι μάρτυρες απέβλεπαν να εκτελέσουν. Και πάλι, η απόρριψη

της μαρτυρίας τους δεν τεκμηριώνει αφεαυτής την ύπαρξη αλλότριων σκοπών. Στην απουσία μαρτυρίας η οποία να τείνει να καταδείξει ότι όντως οι μάρτυρες ήταν προδιατεθειμένοι να υποστηρίξουν ανυπόστατες θέσεις στο Δικαστήριο και ότι
 5 εκτελούσαν συγκεκριμένη αποστολή παραπλάνησης του Δικαστηρίου, παραμένει ατεκμηρίωτο το εύρημα για την εκτέλεση διατεταγμένης αποστολής.

Τεκμήρια:

10 Άλλος λόγος ο οποίος προβλήθηκε από τον εφεσείοντα, κλονιστικός της καταδίκης, προκύπτει από το γεγονός ότι υπάρχουν κενά στη μαρτυρία για τη φύλαξη των τεκμηρίων, περιλαμβανομένου και του σύρματος, τα οποία αφήνουν χάσμα ως προς την ταυτότητά τους.

15 Μετά την περισυλλογή των θρυψάλων της βόμβας, αυτά αφέθηκαν, από τον αστυνομικό Φινόπουλο, στην κατοχή του Λοχία Τέρλα για να τους “ρίξουν”, όπως είπε, “μια ματιά” μέχρις ότου επιστρέψει από τη Λεμεσό όπου πήγε για να καταθέσει ενώπιον του δικαστηρίου σε ποινική υπόθεση. Τα αντικείμενα τα παρέλαβε κατά την επιστροφή του. Δεν υπάρχει μαρτυρία ότι εξέτασε τα
 20 τεκμήρια και ότι τα αναγνώρισε ως τα ίδια τα οποία είχε ναρτίτερα αφήσει με το Λοχία Τέρλα ο οποίος δεν κλήθηκε να καταθέσει ως μάρτυρας κατηγορίας. Η απουσία του, εισηγήθηκε ο δικηγόρος του εφεσείοντα, αφήνει κενό στην άλυση της μαρτυρίας που αφορά την ταυτότητα των τεκμηρίων που κατατέθηκαν, που δεν
 25 μπορεί να πληρωθεί με υποθέσεις, εύλογες όσο κι αν είναι.

Ο κ. Γαβριηλίδης υπέβαλε ότι η μαρτυρία, κρινόμενη στο σύνολό της, δεν αφήνει αμφιβολίες για την ταυτότητα των τεκμηρίων ή τη σημασία τους για την ενοχή του εφεσείοντα.

Κατάληξη:

30 Οι αρχές που διέπουν την απόδειξη του εγκλήματος της απόπειρας ανθρωποκτονίας, αναλύονται λεπτομερώς και με σαφήνεια στην απόφαση του Δικαστηρίου. Η εφαρμογή των αρχών αυτών στα γεγονότα, όπως διαπιστώθηκαν από το Κακουργιοδικείο, δικαιολογούσε την καταδίκη. Η βόμβα, με τον
 35 εκρηκτικό μηχανισμό σε λειτουργία, διασκευασμένη να εκραγεί με την παραμικρή βίαιη κίνηση, συνιστούσε φονικό όπλο έτοιμο να χρησιμοποιηθεί για την εξόντωση προσώπου. Η τοποθέτησή της (της βόμβας) στην οροφή του αυτοκινήτου του παρα-

πονουμένου πάνω από το κάθισμα του οδηγού, συνιστούσε πράξη εξωτερίκευσης των προθέσεων του εφεσείοντα (κατηγορουμένου) και απεκάλυπτε την πρόθεσή του να επιφέρει το θάνατο του ιδιοκτήτη του αυτοκινήτου. Η τοποθέτηση της βόμβας στο σημείο που τέθηκε, συνιστούσε πράξη η οποία προσήγγιζε την τελείωση του εγκλήματος το οποίο θα εσυντελείτο αν δεν ανακόπτετο η ροή των γεγονότων από τα διαδραματισθέντα τη νύχτα της 20.4.92.

5

Ο παραμερισμός των ευρημάτων του Δικαστηρίου ως προς τη δραστηκότητα του εκρηκτικού μηχανισμού της βόμβας, εκθεμελιώνει την καταδίκη. Δεν απεδείχθη ότι η βόμβα ήταν προσαρμοσμένη να εκραγεί. Η τοποθέτηση βόμβας, μη δυναμένης να εκραγεί, δεν αποκαλύπτει πρόθεση πρόκλησης θανάτου του προσώπου εναντίον του οποίου στρέφεται. Ό,τι έχει τεκμηριωθεί από τη μαρτυρία, είναι η κατοχή της βόμβας και του περιεχομένου της (εκρηκτική ύλη χωρίς την άδεια της αρμόδιας αρχής), έγκλημα για το οποίο ο εφεσείων έχει καταδικασθεί. Ενόψει αυτής της κατάληξης, δεν είναι απαραίτητο να επεκταθούμε στις άλλες πτυχές της υπόθεσης και να εξετάσουμε τελεσιδικα τις συνέπειές τους στην καταδίκη του εφεσείοντα.

10

15

20

Το εύρημα του Δικαστηρίου ότι δεν μπορούσε να αποκλεισθεί συνάντηση μεταξύ του εφεσείοντα και του κ. Παπακώστα, υποδηλώνει αποδοχή εκείνης της πτυχής της μαρτυρίας του εφεσείοντα ότι είχε συναντηθεί με τον κ. Παπακώστα για την υπόθεση αυτή. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τη μαρτυρία ότι ο κ. Παπακώστας ήταν εκείνος ο οποίος κατήγγυε την προσοχή των ανακριτικών Αρχών προς τον εφεσείοντα, αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο ο εφεσείων να του είχε αποκαλύψει το ρόλο του στο συμβάν, οπότε η Κατηγορούσα Αρχή είχε υποχρέωση να τον καλέσει να καταθέσει ως ουσιώδη μάρτυρα. Η δυνατότητα την οποία όντως είχε η Υπεράσπιση να καλέσει τον κ. Παπακώστα, δεν πληρώνει το κενό στην υπόθεση της Κατηγορούσας Αρχής. Το κενό προκύπτει από το εύρημα ότι η συνάντηση μεταξύ των δύο δεν μπορεί να αποκλεισθεί αφενός, και τη γνώση που αποκαλύφθηκε ότι ο κ. Παπακώστας είχε για την ανάμειξη του εφεσείοντα στο συμβάν αφετέρου. Οι διαπιστώσεις αυτές καθιστούσαν τον κ. Παπακώστα ουσιώδη μάρτυρα για την αξιολόγηση της εκδοχής του εφεσείοντα η οποία τέθηκε στην Κατηγορούσα Αρχή. Η απουσία του από το εδώλιο του μάρτυρα αποστέρησε το Δικαστήριο ουσιώδους μαρτυρίας για την εκδοχή του εφεσείοντα για τα διαδραματισθέντα. Η παράλειψη της Κατηγορούσας Αρχής να καλέσει τον κ. Παπακώστα, θα ήταν επουσιώδους σημα-

25

30

35

40

σίας αν αποδεικνυόταν ότι η βόμβα είχε δραστικό εκρηκτικό μηχανισμό· σ' εκείνη την περίπτωση θα ήταν ίσως δικαιολογημένη η εφαρμογή της επιφύλαξης του Άρθρου 145.(1)(β) του περί Ποινικής Δικονομίας Νόμου - ΚΕΦ. 155.

- 5   Ως προς την απόρριψη της μαρτυρίας των εμπειρογνομόνων της Υπεράσπισης, έχουμε εκθέσει τους λόγους για τους οποίους κρίνουμε το εύρημα επισφαλές και διατυπώσαμε τις επιφυλάξεις μας για την ορθότητα του ευρήματος ότι η μαρτυρία τους ήταν το προϊόν αλλότριων σκοπών. Δεν παρίσταται ανάγκη να
- 10   επεκταθούμε, για τους λόγους που έχουμε εξηγήσει, στις συνέπειες των διαπιστώσεών μας στην καταδίκη του εφεσείοντα και για τους ίδιους λόγους, δε θα διερευνήσουμε τις επιπτώσεις του ρήγματος που διαπιστώθηκε στον προσδιορισμό της ταυτότητας των τεκμηρίων από την απουσία του Λοχία Τέρλα από το
- 15   εδώλιο του μάρτυρα.

Η έφεση κατά της καταδίκης του εφεσείοντα στην πρώτη κατηγορία, επιτρέπεται. Η ετυμολογία του Δικαστηρίου παραμερίζεται.

Ο εφεσείων (κατηγορούμενος) αθκώνεται και απαλλάσσεται στην πρώτη κατηγορία.

- 20   ΠΙΚΗΣ, Π. Ο εφεσείων καταδικάστηκε από το Κακουργιοδικείο Λευκωσίας σε οκταετή φυλάκιση για το έγκλημα της απόπειρας ανθρωποκτονίας για το οποίο κρίθηκε, μετά από μακρά δίκη, ένοχος και σε συντρέχουσα ποινή φυλάκισης πέντε ετών για την κατοχή εκρηκτικών υλών χωρίς την άδεια της αρμόδιας
- 25   αρχής, έγκλημα, τη διάπραξη του οποίου παραδέχθηκε. Η κατοχή αφορούσε 195 γρ. εκρηκτικής ύλης τύπου "SEMPTEX H" η οποία συνιστά, όπως απεκάλυψε η μαρτυρία, την "... πλέον ισχυρή εκρηκτική ύλη που υπάρχει."

- 30   Ο εφεσείων προσέβαλε την καταδίκη του για απόπειρα φόνου ως ανυπόστατη και την ποινή που του επιβλήθηκε ως υπερβολική. Μετά την ακύρωση της καταδίκης του για την απόπειρα ανθρωποκτονίας, για τους λόγους που αναφέρονται στην απόφαση της 13/6/95, προβάλλει η ανάγκη επανεπίμησης της ποινής για το αδίκημα της παράνομης μεταφοράς εκρηκτικών υλών,
- 35   υπέβαλε ο δικηγόρος του εφεσείοντα. Η διάπραξη του εγκλήματος, και σε συνάρτηση με αυτή, η ποινή των πέντε ετών φυλάκισης η οποία του έχει επιβληθεί, δεν μπορεί να διαχωρισθούν - έγινε εισήγηση - από τα περιστατικά τα οποία κρίθηκαν (από το Κακουργιοδικείο) ότι περιβάλλουν το έγκλημα, ιδιαίτερα από

το σκοπό για τον οποίο κατείχε τις εκρηκτικές ύλες ως μέσο για την πρόκληση του θανάτου του παραπονουμένου.

Κοινή είναι η διαπίστωση των δικηγόρων και των δύο πλευρών, ότι η αυστηρότερη ποινή η οποία έχει εγκριθεί από το Ανώτατο Δικαστήριο για την παράνομη κατοχή εκρηκτικών υλών, είναι ποινή φυλάκισης τεσσάρων ετών. Ο κ. Κυπριανού ανέφερε ότι η ποινή των τεσσάρων ετών φυλάκισης εγκρίθηκε σε περιπτώσεις κατοχής εκρηκτικών υλών για την επίτευξη συγκεκριμένων εγκληματικών στόχων, οι οποίες διακρίνονται από τις περιστάσεις της παρούσας υπόθεσης όπως διαφαίνονται μετά την απόφαση του Εφετείου της 13/6/95. Τόνισε επίσης ότι η ποινή της φυλάκισης δε θα είναι η μόνη τιμωρία που θα υποστεί ο εφεσείων για το έγκλημα που διέπραξε. Η καταδίκη του μετά την αποπεράτωση της έφεσης, προοιωνίζει και την απόλυσή του από τις τάξεις της Αστυνομικής Δύναμης με όλες τις δυσμενείς κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες που συνεπάγεται. Το λευκό ποινικό μητρώο και η καλή διαγωγή του εφεσείοντα στον κοινωνικό και οικογενειακό χώρο η οποία επιμαρτυρείται από την έκθεση των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας, αποκαλύπτει την εγκληματική δράση του εφεσείοντα σ' αυτή την υπόθεση, ως μεμονωμένο περιστατικό στη ζωή του. Το γεγονός αυτό, καθώς και η αγωνία του για την καταδίκη για το έγκλημα της απόπειρας ανθρωποκτονίας, δικαιολογούν την επιείκεια του δικαστηρίου. Η καταδίκη του εφεσείοντα σε οκταετή ποινή φυλάκισης και οι συνέπειες που ενείχε για τις συνθήκες κράτησής του, συνιστά άλλο στοιχείο το οποίο έθεσε υπόψη μας ο κ. Κυπριανού στην προσπάθειά του να θέσει ενώπιον του δικαστηρίου κάθε στοιχείο το οποίο θα μπορούσε να προσμετρήσει ως ελαφρυντικό.

Η κα. Ζαχαριάδου υπέβαλε ότι στην επιμέτρηση της ποινής του εφεσείοντα λήφθηκε υπόψη το σύνολο των περιστατικών του εγκλήματος και των περιστάσεων του παραβάτη, όπως αποκαλύπτει η απόφαση του Κακουργιοδικείου. Η διαπίστωση του Κακουργιοδικείου, ότι ο εφεσείων μετετράπη από φύλακα της έννομης τάξης σε υπονομευτή και δολιοφθορέα της, υποδηλώνει το μέγεθος της ευθύνης του και οριοθετεί το πλαίσιο καθορισμού της ποινής. Η σταδιακή αύξηση της ποινής για την παράνομη κατοχή εκρηκτικών υλών από 7 σε 10 έτη και από το 1978 σε 15, κατοπτρίζει τη σοβαρότητα που αποδίδει ο νομοθέτης σ' αυτές της μορφής εγκλήματα.

Η ιδιότητα του εφεσείοντα, οργάνου του νόμου και της τά-

5 ξης, ορθά διαπιστώθηκε από το Κακούργιοδικείο ότι συνιστά
 επιβαρυντικό στοιχείο αποκαλυπτικό του μεγέθους της εγκλη-
 ματικής του ευθύνης. Ο αστυνομικός δεσμεύεται να είναι όχι μό-
 νο ο φύλακας του νόμου και της τάξης αλλά και κήρυκας και
 10 υπόδειγμα νομιμοφροσύνης σε κάθε έκφανση της ζωής του. Η
 ανάμειξη αστυνομικών οργάνων σε εγκληματικές ενέργειες,
 όπως η μεταφορά εκρηκτικών υλών, διασαλεύει την πίστη στο
 αστυνομικό σώμα και κλονίζει το αίσθημα ασφάλειας του κοι-
 15 νού. Η παράνομη κατοχή εκρηκτικών υλών υπονομεύει το αί-
 σθημα ασφάλειας του κοινού και εγκυμονεί σοβαρούς κινδύ-
 νους για την έννομη τάξη.

Τα περιστατικά της υπόθεσης, όπως κρίθηκαν από το Κα-
 20 κούργιοδικείο, δικαιολογούσαν την ποινή φυλάκισης πέντε
 ετών. Τα περιστατικά αυτά ήταν συνυφασμένα με την κατοχή
 15 εκρηκτικών υλών ως μέσου για τη δολοφονία του παραπονου-
 μένου. Με την ακύρωση της καταδίκης για την απόπειρα αν-
 θρωποκτονίας, τα περιστατικά μεταβάλλονται στο βαθμό που η
 διάπραξη του εγκλήματος αποσυνδέεται από άλλη εγκληματική
 20 ενέργεια. Η διαπίστωση αυτή μετριάζει την ευθύνη του για το
 έγκλημα και δικαιολογεί τη μείωση της ποινής. Η μείωση δεν
 μπορεί παρά να είναι μεγάλη, αναλογιζόμενοι τη σοβαρότητα
 του εγκλήματος και το μέγεθος της εγκληματικής ευθύνης του
 εφεσείοντα συναρτημένης με την αστυνομική του ιδιότητα.

25 Κρίνουμε ότι δικαιολογείται η μείωση της ποινής του εφε-
 σείοντα από πέντε σε τέσσερα έτη φυλάκισης.

Η έφεση κατά της ποινής στη δεύτερη κατηγορία, επιτρέπε-
 30 ται. Η ποινή παραμερίζεται και αντικαθίσταται με ποινή φυλά-
 κησης τεσσάρων ετών.

*Η έφεση κατά της ποινής στη δεύ-
 30 τερη κατηγορία επιτρέπεται. Η
 ποινή παραμερίζεται και αντικα-
 θίσταται με ποινή φυλάκισης τεσ-
 σάρων ετών.*